

Dr. Tanja Bagar, dobitnica posebnega priznanja horus 2016

Večina uradnikov v tem vidi le »travo«

Na eni strani imamo uporabnike, bolnike, aktivistične organizacije, na drugi pa okoren državni aparat

S podporo nekaterih staršev otrok z zdravstvenimi težavami je bila med letošnjimi nominiranci za posebno priznanje horus 2016, slovenske nagrade za družbeno odgovornost, tudi dr. Tanja Bagar iz Gornjih Petrovec. Uvrščena je bila med finalistice in ji je bilo posebno priznanje horus 2016 minuli petek tudi podeljeno. Po končanem študiju mikrobiologije na biotehniški fakulteti je za diplomu prejela Prešernovo nagrado, nato pa je doktorirala na medicinski fakulteti s področja biomedicine ter kot mlada raziskovalka prejela Krkino nagrado za posebne dosežke na področju raziskovalnega dela. O njeni večletni predanosti in prostovoljnem delovanju na zelo perspektivnem raziskovalnem področju kanabinoidov oziroma konoplje, ki ima velik terapevtski potencial, do sedaj nismo vedeli veliko. Po večletnih prizadevanjih in povezovanju strokovnjakov iz mnogih držav so partnerji iz Slovenije, Avstrije in Nemčije ustano-

vili Mednarodni inštitut za kanabinoidne ICANNA, katerega direktorica je postala Tanja Bagar. Njihovo celotno delo je prostovoljno, osnovni cilji pa so interdisciplinarna povezava strokovnjakov, raziskovanje, izobraževanje, prenašanje znanj v prakso in vzemanje za ustrezno regulacijo na tem področju.

Omenili ste, da ste se navdušili nad tem področjem, pozneje tudi osebno seznanili s problemi in se potem bolj zavzeli za reševanje te problematike. Lahko pojasnite, kdaj in kako?

»Že od nekdaj me privlači delovanje našega telesa, še posebno naših celic. Že delovanje ene same celice je zelo kompleksno, ker sočasno poteka 15 tisoč reakcij, kaj šele, če upoštevamo, da je v našem telesu več kot 30 bilijonov celic. Komunikacijske poti, ki neutrudno prenašajo signale po našem telesu, so izjemne. Tako v času diplomskega kot tudi podiplomske-

morejo prezreti, zato se konoplja po večtisočletni uporabi in zadnjih nekaj manj kot stotih letih preganjanja vrača v uporabo za zdravstvene namene in izboljšanje počutja. Telo kanabinoidne prepozna kot lastne, vežejo se na enake receptorje kot naši lastni kanabinoidi in lahko ECS vrnejo v ravnovesje, ko je to porušeno. Veliko moramo še odkriti, me pa izjemno veseli, da je vse več raziskav s takšnimi ali drugačnimi ugotovitvami, saj si to področje vsekakor zasluži večjo pozornost.«

Kaj ali kdo pa je bil tisti glavni vzgib, da ste svoj prosti čas posvetili temu vprašanju in potem ustanovili Mednarodni inštitut za kanabinoidne?

»Ustanovitev mednarodnega inštituta ICANNA je posledica spleta zanimivih okoliščin. Po nekem času proučevanja strokovne literature sem se začela udeleževati raznih kongresov o tej temi, sprva kot slušateljica, nato

nepoznavanje področja s strani stroke, sistemske narave. Na eni strani imamo uporabnike, bolnike, aktivistične organizacije in podobno, ki se bolj ali manj utemeljeno in uspešno zavzemajo za nujne premike na tem področju. Na drugi strani pa zelo okoren državni aparat. V vmesnem prostoru je bilo zaznati nekaj aktivnih strokovnjakov oziroma raziskovalcev, katerih glas pa predvsem zaradi maloštevilnosti in nepovezanosti ni imel večjega učinka. Podprli so idejo o interdisciplinarnem povezovanju in se z veseljem priključili mednarodnemu inštitutu, katerega prednost je tudi to, da deluje čezmejno, saj je ECS lasten vsem ljudem in zato ni nobene logike, da se spoznanja v tej zvezi omejujejo z mejami držav.«

To se je torej začelo pred nekaj leti, ko ste ugotovili, da je v Sloveniji res zmedeno stanje. Očitno ste bili v teh letih tako učinkoviti, da ste bili s

več od tega. Sodelavci inštituta se zato zavzemamo za ustrezne sistemske premike, s katerimi bi odpravili ovire, s katerimi se srečujejo bolniki. Skrbimo za nenehno izpopolnjevanje znanja na tem področju s spremljanjem novosti in udeležbo različnih izobraževalnih programov; skupaj s še enim sodelavcem sva pridobila certifikat Concepts of Cannabis Science I in II, ki ga izdaja Kenevir Research iz Oregona.«

Katere uspehe ste dosegli do sedaj?

»V manj kot letu dni smo postali mednarodno prepoznavna institucija in naši sodelavci so vabljeni na razna predavanja. Izvedli smo številna predavanja za zdravnike oziroma zdravstvene delavce in druge strokovnjake ter za zahtevnejšo zainteresirano javnost v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Moldaviji, Makedoniji in na Hrvaškem. Potekajo razni zanimivi projekti, izsledki katerih terjajo svoj čas. Veliko ljudi, pacientov in staršev ter tudi zdravnikov in drugih strokovnjakov se obrača na nas. Ni prav, da je konoplja uvrščena v prvo skupino prepovedanih mamil in jo imajo za »hudo nevarno« brez medicinskih potencialov. Po drugi strani so sintetične spojine predstavili v drugo skupino, čeprav vemo, da so veliko bolj nevarne z več stranskimi učinki in so celo smrtni primeri, prav tako pa so manj učinkovite.«

Neverjetno, da rastline ostajajo v prvi skupini kljub vsem spoznanjem. Kdo odloča o tem?

»Uredbo, s katero se ureja ta tematika, pripravi ministrstvo za zdravje. Treba je biti zadovoljen z novembra izvedenim prvim uradnim šolanjem za zdravnike, posebno pa tudi s soglasno sprejetim sklepom odbora za zdravstvo državnega zbora, ki je ministrstvu za zdravje naložil, da premakne konopljo iz prve skupine najhujših mamil ter pripravi pravne podlage, ki bodo v Sloveniji omogočile pridelavo in predelavo konoplje v zdravstvene namene. To je prava smer, saj bi Slovenija, glede na zgodovinske in geografske danosti ter znanje in zagnanost, res lahko postala ena izmed najnaprednejših držav na tem področju. Zakaj bi nekaj dražje uvažali, raje uporabljamo slovenske kakovostne pripravke in jih izvažamo. Zdrava logika pač. Pridružujem se številnim kolegom, s katerimi sem se o tem pogovarjala, da je bila tovrstna politična intervencija nujna, saj pristojni državni uradniki žal do sedaj niso zmogli tega sami urediti. Tega področja so se lotevali zelo stihijsko in s tem veliko prispevali k zmedenemu stanju, največ seveda v škodo bolnikov. Številne kolege čudi in skrbi, kako lahko birokrati na ministrstvu zavračajo to politično izraženo voljo, ki se izraža v soglasno sprejetem sklepu odbora za zdravstvo državnega zbora Slovenije, saj so pripravili s tem sklepom neusklajene spremembe, s čimer nadaljujejo stihijske birokratske spremembe na tem področju.«

Bernarda B. Peček

Vojni proti THC-ju se je pridružila gonja zoper CBD

Dr. Tanja Bagar: »Vse bolj je jasno, da vojna proti THC-ju ni doslej namenjena oziroma celo povzroča veliko škodo. V tej zvezi je zanimiv prispevek dr. Davida L. Nathana, ki je objavljen na spletni strani inštituta (ICANNA.BLOG), kot tudi številne druge ugotovitve zaupanja vrednih organizacij, med katerimi naj omenim na primer Mednarodno komisijo za droge, ki jo vodi nekdanja predsednica Švice, v njej pa sodelujejo številne avtoritete, kot so Kofi Anan, predsedniki držav itd. No, če ta vojna proti THC-ju v nekaterih državah počasi usiha, pa se po drugi strani žal krepi gonja zoper CBD, pri čemer Slovenija ni izjema. CBD ima velik terapevtski potencial, vendar nima psihoaktivnega učinka, zato se kot argument navaja predvsem vprašanje varnosti ob daljši uporabi. Navedeno je na precej trhljnih osnovah in opravlja se več študij na to temo. Inštitut podpira poziv Evropskega združenja za industrijsko konopljo (EIHA), ki se zavzema za tristopenjsko regulacijo, za katero zbirajo podporo na svoji spletni strani: (1) visoka vsebnost = medicinski produkt, (2) fiziološke vsebnosti kot prehransko dopolnilo oziroma OTC (over the counter), kot to velja za nekatere druge učinkovine, in (3) nizke vsebnosti bi morale biti dovoljene v hrani in prehranskih proizvodih.«

Dr. Tanja Bagar; »Prav neverjetno je, kako je konoplja še sedaj, v 21. stoletju, kljub večtisočletni zgodovini uporabe in najnovejšim spoznanjem in izkušnjam tako stigmatizirana.«

FOTOGRAFIJA
BERNARDA B. PEČEK

ga študija smo se pri več predmetih učili o delovanju celic in medcelični komunikaciji. Zato me je toliko bolj presenetilo, ko sem več let po doktoratu naletela na članek o endokanabinoidnem sistemu (ECS), ki je lasten vsem vretenčarjem, tudi ljudem. Zanimalo me je, da smo prezrli ta izjemni telesni sistem. Nekaj let je moje zanimanje ostalo na ravni čudenja in branja strokovne literature. Navdušila sem se nad spoznanji, kako ima ECS pomembno funkcijo v telesu in kako deluje, poleg tega pa tudi nad raziskovalnim potencialom področja. Sem spada tudi konoplja, ki vsebuje učinkovine, ki sinergistično delujejo na naš ECS, kanabinoidne. O konoplji je (bilo) že marsikaj znanega, v kontekstu ECS človeka pa gre za nov mejnik, ki ga še največji skeptiki ne

kot predavateljica. Tako sem navezala stike s številnimi domačimi in tujimi posamezniki in organizacijami. Name so se obrnili tudi starši bolnih otrok, ki so bili zaradi (ne)zmožnosti zdravljenja v Sloveniji prepuščeni sami sebi. Starši so v izredno težkih položajih iskali možnosti zdravljenja v različnih evropskih državah in ZDA. V to so vlagali ogromno energije, časa, denarja in upanja. Te zgodbe me niso pustile ravnodušne, saj je najhujše, če imaš bolnega otroka in ti nihče ne more pomagati. Pomagala sem jim po svojih močeh, čeprav glede na kompleksne okoliščine žal manj, kot bi sama želela in kot je bila njihova potreba. S starši in nekaterimi drugimi strokovnjaki smo ugotovili, da je problematika, ki zadeva predvsem neustrezno regulacijo, birokratski način razmišljanja in

podporo staršev nominirani za priznanje horus.

»Prav neverjetno je, kako je konoplja še sedaj, v 21. stoletju, kljub večtisočletni zgodovini uporabe in najnovejšim spoznanjem in izkušnjam tako stigmatizirana. Večina uradnikov, ki sedijo v pisarnah, vidi le »travo« in nobenega smisla v reševanju te problematike. Najlažje je prepovedati in si zatiskati oči pred težavami, s katerimi se zaradi tega srečujejo ljudje, ki so zato prisiljeni rešitve iskati v tujini ali na črnem trgu. S tem seveda izgublja tudi država. Inštitut ni zdravstvena organizacija, zato v konkretnih primerih bolnikom ne more zagotoviti celostne pomoči, ki jo potrebujejo. Lahko svetujemo, izobražujemo, napotujemo, povezujemo ipd., vendar bolnik potrebuje še veliko